

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Ko e Hā 'oku Lea 'aki 'e he Tohi Tapu Fekau'aki mo e Lelei mo e Kovi? — Mo'ui 'aki ia · Ngaahi Konga Tohi Tapu KJV mo e Ngaahi Fika 'a Strong

MOU'I 'AKI · 'A E FONONGA MO E 'OTUA — TOLOMAKI, 'EVE'EVA, LELE, KAKATO

Lelei mo Kovi — Tokāteline Fakatohitapu Tefito'i

LEA FAKAHU'OFA

Ko e lelei mo e kovi 'oku 'ikai ko ha me'a pē ke 'ilo ki ai. Ko ia ko ha hala ke fou atu ai. 'Oku 'ikai ako 'e ha valevale ke 'eve'eva 'i ha 'aho pē: 'uluaki 'oku totolo 'i hono nima mo hono tui; pea toki puke ia 'e he'ene tamai 'i hono nima 'o ako'i ke 'eve'eva; pea toki 'eve'eva tokotaha ia; pea toki tupu ia, 'o lele. Pea 'oku lele lelei 'a ia 'oku lele 'i ha fakatou'ia, pea 'oku ai hono ngata'anga 'o e fakatou'ia, pea 'i hono ngata'anga ko ha tō pe ko ha faka'osi. 'I he lea motu'a na'e fua 'e he ongo lea kihi'i 'e ua 'a e potu kotoa: ko e towb (H2896, lelei) mo e ra (H7451, kovi). 'I he lea fo'ou 'oku 'i ai 'a e lea 'e fā: ko e agathos (G18, lelei) mo e kalos (G2570, lelei); ko e kakos (G2556, kovi) mo e poneros (G4190, kovi — ko e kovi 'oku 'i ai ha loto 'iate ia). 'Oku fua 'e he ako'i ko 'eni 'a e lelei mo e kovi 'i he 'eve'eva kotoa 'a e tangata: 'oku fēfē 'a e 'uluaki ako 'a e ngaahi ongo ke fakafaikehekehe'i ia; 'oku fēfē 'a e hokohoko atu 'a e tangata 'i hono 'eve'eva 'i he lelei, 'aho mo e 'aho; 'oku fēfē 'a e liliu 'a e 'eve'eva ko ha fakatou'ia pea mo ha tau foki, 'o fai tau kiate ha tokotaha kovi mo'oni; pea 'oku fēfē 'a e fa'u hono ngata'anga 'o e 'eve'eva — 'oku 'ikai 'i ha fa'itoka, ka 'i ha 'akau 'o e mo'ui, 'oku tu'u 'o ava, 'o 'ikai kei toe ha mala'ia. Kumi ke fakatotolo ki ai.

'ENI TOLU 'E FIU 'A 'ENI AKO 'O TALI:

1. 'Oku fakafefē 'a hono ako 'a mula 'e ha taha ke ne fakafaikehekehe 'ae lelei mo e kovi, pea 'oku kamata mei fē 'a e fielotu ko iā?
2. Ko e hā 'oku totonu ke fai 'e ha taha 'aki 'a e 'ilo fakakaukau ko ia 'oka lava 'o ako – 'oku fakahoko fēfē ia 'i he 'aho taki taha?
3. 'Oku fēfē 'a e liliu 'o e 'eva ko ha fakakoloa mo ha tau kia he kovi, pea 'oku fēfē 'a hono ngata?

LEA MĀHINO FAKAKALESI

- “lelei” — **G18 agathos** — lelei ‘i hono anga mo ‘ene ngāue, ‘aonga
‘oku ‘ikai ha taha ‘oku lelei tuku kehe ha taha, ko e ‘Otua, pea ko e lelei ‘oku fakahā ‘e ha taha ‘oku ha’u ia mei ha koloa lelei kuo tuku fēnei kimu’a.
- “lelei” — **G2570 kalos** — lelei — fakahā mai, taau ke sio ki ai
‘a e ngaahi ngāue lelei ‘oku sio ki ai ‘a e kakai kehe, pea fakahikihiki ‘i ai ‘a e Tamai
- “kovi” — **G2556 kakos** — kovi, ta’e-lelei, ta’ealu’i, fakamamahi
‘a e fo’i lea faka’itālīō ki he kovi — ‘ikai ke totongi ‘aki, kae iku’aki ke ikuna’i ‘aki ‘a e lelei
- “kovi” — **G4190 poneros** — kovi, angakovi, fa’a fakamamahi — ko e kovi ‘oku ‘i ai hono loto
e tokotaha kovi, e mata kovi, e koloa kovi
- “Ikuna” — **G3528 nikao** — ke ikuna, ke lava’i ‘ae ikuna
‘oku ngata ai ‘a e ‘alu kotoa — ikuna ‘a e kovi ‘aki ‘a e lelei; ki he tokotaha ‘oku ikuna, ko e fu’u ‘akau ‘o e mo’ui
- “akau” — **G3586 xylon** — ‘akau, fu’u ‘akau, tokotoko
‘oku tatau pē ‘a e fo’i lea ‘oku fakamatala’i ‘aki ‘a e ‘akau na’a ne fua ai ‘etau ngaahi angahala mo e ‘akau ‘o e mo’ui
- “Fakamo’oni” — **G1381 dokimazo** — ke ‘ahi’ahi’i, ke sivi, ‘a e founa ‘oku ‘ahi’ahi’i ‘aki ‘a e ukamea
maka ‘i he afi
‘oku ‘ahi’ahi’i ‘e he ongo mahalo kuo ako’i ‘a e ngaahi me’a kotoa pē ka ‘oku te’eki ke puke ma’u ha me’a

NGAAHI LEA MĀHU'INGA FAKAHEPELŪ

- “lelei” — **H2896 towb** — lelei, faka’ofu’ofa, fakaōngo, lelei ā
Ko e fakamaau’i totonu ‘a e ‘Otua ‘i he me’a kotoa na’a ne ngaahi, na’e lea’aki ‘i mu’a ke ‘oange ha hingoa ki he kovi
- “kovi” — **H7451 ra** — kovi, ta’e-lelei, faingata’a, angahala
e uluaki lea na’e ui ai ‘i he ‘akau tapu — ‘a e kovi ke mavahe mei ai
- “‘ilo’i” — **H3045 yada** — ke ‘ilo, ke ‘ilo’i, ke fakafe’iloaki’i
‘Oku ‘ikai tatau ‘a e ‘ilo ‘a e lelei mo e kovi mo hono fili ‘o e lelei
- “fili” — **H977 bachar** — ke fili, ke fakahinohino
ko e mo’ui mo e lelei kuo fokotu’u atu kiate koe — ko ia ke ke fili ki he mo’ui
- “Fakafisi” — **H3988 ma’as** — ke fakafisi, ke talite’ekina, ke fehi’a ki ai
a tama ‘oku ‘ilo ke ‘oua ‘e fili ‘ae kovi ka ke fili ‘ae lelei
- “Mavahe” — **H5493 sur** — ke afe atu, ke mavahe
ko e manavahē kia Sihova ‘oku faka’au ai — ka mavahe mei he kovi, pea fai lelei
- “fanongo” — **H8085 shama** — ke fanongo, ke fakafanongo, ke talangofua
ilo ai ko ia te ne fanongo te ne nofo malu, mo fiamālie mei he manavahē ki he kovi
- “fakatupu ngaahi filio’i kovi” — **H2803 chashab** — ke fakakaukau, ke fakatupu, ke tokonaki
e lea tatau ‘oku ‘i he potu ‘e ua ‘o e talanoa ‘o Siosefa — ko ia na’e fakakaukau’i ke fai ‘aki ha kovi, ko e me’a ia na’e fakakaukau’i ‘e he ‘Otua ke fakalelei ‘aki
- “Manavahē” — **H3372 yare** — ke manavahē, ke ilifia; ke faka’apa’apa
‘a e manavahē kia Sihova ‘oku ‘alu mama’o mei he kovi, ‘ikai ko e manavahē ‘oku fakafufū mei he ‘Otua

I. TOLOTOLO — MO E FONO KE MA’U IA

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — ko e ‘alunga kotoa pē ‘oku kamata mei he lalo, pea ko e taimi ni ‘oku kamata ai ‘i he kamata’anga tofu pē ‘o e tohi. ‘I he te’eki ai ke ui ha’ane hingoa ‘a e kovi, kuo lea’aki ‘osi ‘a e lelei — tu’o fitu ‘i he vahe pē taha. Ko e fakamaau’i fakapotopoto ‘oku ‘ikai ke kamata ‘aki hono ‘ahi’ahi’i ‘o e kovi; ‘oku kamata ia ‘aki hono ‘ahi’ahi’i ‘o e lelei kuo tomu’a fakahā mai ‘e he ‘Otua. Kamata mei he lalo, kamata si’isi’i, pea kamata.)

A. Senesi 1:4 Pea ‘afio ‘e he ‘Otua ki he maama, kuo lelei ia: pea na‘e vahe‘i ‘e he ‘Otua ‘ae maama mei he po‘uli. **[H2896 towb ■]**

PEA ‘AFIO ‘E HE ‘OTUA KI HE MAAMA, KUO LELEI IA → PEA NA‘E VAHE‘I ‘E HE ‘OTUA ‘AE MAAMA MEI HE PO‘ULI.

B. Senesi 1:31 Pea na‘e ‘afio ‘e he ‘Otua ki he me‘a kotoa pē na‘a ne ngaohi, pea vakai, na‘e lelei ‘aupito. Pea ko e efiāfi mo e pongipongi ko hono ‘aho ono ia. **[H2896 towb ■]**

NA‘E ‘AFIO ‘E ‘OTUA KI HE ME‘A KOTOA PĒ NA‘A NE NGAOHI → VAKAI, NA‘E LELEI ‘AUPITO.

(Ko e ngaahi fakakaukau totonu ‘oku ou ma‘u — ko e feitu‘u ‘eni ‘oku kamata ai hono ‘ilo ‘o e lelei: ‘oku ‘ikai ko ha lao ke muimui ki ai, kae ‘oku ko e fakamaau ‘a ha Tokotaha totonu ki he me‘a na‘a ne ngaohi. ‘I he te‘eki ai ke tala ki ha tokotaha ke fili ‘a e lelei, kuo ‘osi hanga ‘e he ‘Otua ‘o fakahingoa ia, pea fakahingoa lelei foki.)

C. Saame 34:8 Mou kamata ‘o vakai ‘oku lelei ‘a Sihova: ‘oku monū‘ia ‘ae tangata ko ia ‘oku falala kiate ia. **[H2896 towb ■]**

MOU KAMATA ‘O VAKAI ‘OKU LELEI ‘A SIHOVA → ‘OKU MONŪ‘IA ‘AE TANGATA KO IA ‘OKU FALALA KIATE IA.

D. Saame 119:68 ‘Oku ke angalelei, pea ‘oku ke fai lelei; ke ke ako kiate au ‘a ho‘o ngaahi tu‘utu‘uni. **[H3190 yatab ■] [H2896 towb ■]**

‘OKU KE ANGALELEI + PEA ‘OKU KE FAI LELEI → KE KE AKO KIATE AU ‘A HO‘O NGAHI TU‘UTU‘UNI.

(Ko e ngaahi fakakaukau totonu ‘a hoku loto — ‘oku ‘ikai ko e lelei ha lea pē ‘oku folofola‘aki ‘e he ‘Otua; ko ia ia ‘oku ne ‘ia, mo ia ia ‘oku ne fai. Ke ifo ‘o ‘ilo‘i ‘oku lelei ‘a e ‘Eiki ko e kamata‘anga ia ‘o ha founa fo‘ou ‘oe fakamaau ‘oe me‘a kotoa pē ‘oku ui ko e lelei pe kovi.)

E. Senesi 3:22 ¶ Pea na‘e folofola ‘a Sihova ko e ‘Otua, “Vakai, kuo hoko ‘ae tangata ke hangē ko ha taha ‘iate kitautolu, ke ne ‘ilo ‘ae lelei mo e kovi: pea ko eni, telia na‘a mafao atu ‘e ia hono nima, pea ne toli foki mei he ‘akau ‘oe mo‘ui, ‘o kai, pea mo‘ui ‘o ta‘engata.” **[H3045 yada ■]**

KO E TANGATA KUO HOKO KO HA TAHA ‘IATE KITAUTOLU, KE NE ‘ILO ‘A E LELEI MO E KOVI → NA‘A NE TOE TO‘O MEI HE ‘AKAU ‘O E MO‘UI.

(Ko e ngaahi fakakaukau fakafo‘ituitui ‘oku ou ma‘u — ko e ‘uhinga eni ‘oku totonu ke ako ni ‘e he tokotaha ‘a e fakamatala‘i lelei ko ‘eni ka ‘ikai ke ne ma‘u pē. Na‘e ala atu ‘a e tangata ki he ‘ilo ‘o e lelei mo e kovi ‘i he‘ene loto pē ‘o‘ona, tu‘u mama‘o mei he ‘Otua, pea ko e ‘ilo na‘a ne ma‘u na‘e lahi ange ia ‘i he‘ene lava ke fua. Talu mei he ‘aho ko ia, ko hono fakamatala‘i totonu ‘o e lelei mei he kovi kuo pau ke toe kumi ke ‘ilo, kae ‘ikai ke pehē pē ‘oku ‘iloa.)

F. Teutalonome 30:19 ‘Oku ou ui ki he langi mo māmani ke fakamo‘oni he ‘aho ni, kuo u fokotu‘u ‘i homou ‘ao ‘ae mo‘ui mo e mate, ‘ae tāpuaki mo e mala‘ia: ko ia ke ke fili ‘ae mo‘ui, koe‘uhi ke mo‘ui fakatou‘osi ai koe mo ho hako: **[H977 bachar ■]**

KUO FOKOTU‘U ‘AE MO‘UI MO E MATE ‘I HO ‘AO → KO IA KE KE FILI ‘AE MO‘UI.

G. 1 Tu‘i 3:9 Ko ia ke ke tuku ki ho‘o tamaio‘eiki ha loto poto ke fakamaau‘i ‘a ho‘o kakai, koe‘uhi ke u fa‘a ‘ilo totonu ‘ae lelei mo e kovi; he ko hai ‘oku fa‘a fai ke fakamaau‘i eni ‘a ho‘o kakai tokolahi ni?” **[H7451 ra ■] [H2896 towb ■] [H995 bin ■]**

HA LOTO ‘ILO‘ILO → KE FAKAFEHOANAKI ‘A E LELEI MO E KOVI.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo‘ituitui — na‘e ‘ikai ke fakahaa‘i ‘e Solomone kuo ‘iate ia ‘ae fiefakamahino‘i ko ‘eni; na‘a ne kole ia mei he ‘Otua. Ko hono ‘ilo ‘ae fefa‘ahi ‘oku ‘i he lelei mo e kovi ‘oku kamata pehē pē ki ha taha pē: ‘ikai ‘i he falala ki ho‘o fakamaau ‘a‘au, ka ‘i he kole.)

H. ‘Isaia 7:15 Te ne kai ‘ae pota mo e honi, koe‘uhi ke ne ‘ilo ke si‘aki ‘ae kovi, pea fili ‘ae lelei. **[H2896 towb ■] [H977 bachar ■] [H7451 ra ■] [H3988 ma‘as ■] [H3045 yada ■]**

‘ILO‘I KE FAKAFISI KI HE KOVI + FILI ‘A E LELEI.

I. Hepelū 5:12 He ko e me‘a ‘i he fuoloa kuo taau mo kimoutolu ke akonaki, ka ‘oku ‘aonga ke toe akonekina ‘akimoutolu pe ko e hā hono ‘uluaki tefito ‘oe ngaahi folofola ‘ae ‘Otua; pea kuo mou toe tatau mo ia ‘oku ‘aonga ki ai ‘ae hu‘ahuhu, kae ‘ikai ha me‘akai mālohi. (13) He ko ia kotoa pē ‘oku fakahuhu ‘i he hu‘ahuhu, ‘oku ta‘epoto ia ‘i he folofola ‘oe mā‘oni‘oni: he ko e valevale ia.

‘OKU MOU ‘AONGA KI AI ‘AE HU‘AHUHU, KAE ‘IKAI HA ME‘AKAI MĀLOHI → KO IA KOTOA PĒ ‘OKU NGĀUE‘AKI ‘AE HU‘AHUHU ‘OKU TA‘EPOTO IA ‘I HE FOLOFOLA ‘OE MĀ‘ONI‘ONI, HE KO HA TAMASI‘I IA.

(Ko e ngaahi fakakaukau totonu 'oku ou ma'u — ko eni 'a e tu'u'anga kamata'anga ki he tangata kotoa pē 'oku mo'ui: ko ha valevale 'oku kai huhu, 'oku 'ikai poto ke fakafaihehehe'i 'a e lelei mo e kovi, pea 'oku 'ikai ha mā 'i ai. Ko e mā 'oku hoko pē 'o kapau 'oku ke nofo ma'u pē 'i ai. 'Oku ma'u 'a e fakamāfimaifi, ka 'oku 'ikai ma'u ia 'i he taimi pē taha.)

J. Lea Fakatātā 2:3 'Io, kapau te ke tangi ki he 'ilo, pea ke hiki hake ho le'o ke ma'u 'ae fakakaukau: (4) Kapau te ke kumi ki ai 'o hangē ko e siliva, pea hakule ki ai 'o hangē ko e koloa kuo fufū; (5) Te ke toki 'ilo ai 'ae manavahē kia Sihova, pea ma'u 'ae 'ilo'i 'oe 'Otua.

KALANGA KI HE 'ILO + KUMI KIATE IA HANGE HA KOLOA KUO FUFUU → KE KE 'ILO AI 'A E 'ILO KI HE 'OTUA.

II. 'EVA'AKI — KO E HĀ KE FAI KI AI KA KE MA'U

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — kuo tu'u 'a e tamasi'i 'i hono va'e he taimi ni, pea ko hono 'alú 'oku 'uhinga ia ki hono fai ma'u pē 'o e fili 'i he 'aho kotoa pē, kae 'ikai ko ha liliu pē taha. 'Oku ui 'e he Fuakava Motu'á 'a e me'á ni ko hono li'aki 'a e kovi mo hono fili 'a e lelei, 'o fai ma'u pē, 'i he ngaahi fili iiki 'o ha 'aho angamaheni. Vakai pe fiha e liliu 'o e ongo lea tatau: afe mei he kovi, pea fai lelei.)

A. Saame 34:14 Afe mei he kovi, mo ke fai lelei; kumi ki he melino, pea tuli ki ai. **[H2896 towb ■] [H7451 ra ■] [H5493 sur ■]**

MAVAHE MEI HE KOVI + FAI LELEI → KUMI KI HE MELINO, PEA TULI KI AI.

B. 'Amosi 5:14 Kumi 'ae lelei, kae 'ikai ko e kovi, koe'uhi ke mou mo'ui: ko ia, ko Sihova ko e 'Otua 'oe ngaahi tokolahi, te ne 'iate kimoutolu, 'o hangē ko ho'omou lea. **[H157 ahab ■] [H8130 sane ■] [H2421 chayah ■] [H7451 ra ■] [H2896 towb ■] [H1875 darash ■]** (15) Fehi'a ki he kovi, pea 'ofa ki he lelei, pea fokotu'uma'u 'ae fakamaau 'i he matapā; hei'ilo pe 'e 'alo'ofa 'a Sihova, ko e 'Otua 'oe ngaahi kautau, ki he toenga 'o Siosefa.”

KUMI KI HE LELEI, KAE 'IKAI KI HE KOVI → FEHI'A KI HE KOVI, PEA 'OFA KI HE LELEI.

C. Lea Fakatātā 3:7 'Oua na'a ke pehē 'i ho mata 'o'ou, 'oku ke poto: ka ke manavahē kia Sihova, pea tafoki mei he kovi. **[H7451 ra ■] [H5493 sur ■] [H3372 yare ■] [H2450 chakam ■]**

'OUA TE KE POTO 'I HO MATA 'O-'OU → KE KE MANAVAHĒ KIA SIHOVA + MAVAHĒ MEI HE KOVI.

D. Lea Fakatātā 8:13 Ko e manavahē kia Sihova, ko e fehi'a ia ki he kovi: ko e fielahī, mo e fakapuhopuhā, mo e angakovi mo e ngutu kovi, 'oku ou fehi'a ki ai. **[H7451 ra ■] [H8130 sane ■]**
KO E MANAVAHĒ KIA SIHOVA = KO HONO FEHI'A KI HE KOVI.

(Ko e ngaahi fakakaukau totonu 'oku — ko e 'eve'eva 'i he lelei'anga 'oku 'ikai ko ha fili pē taha; ko e manavahē kia Sihova ia 'oku hokohoko atu ai hono fehi'a ki he ngaahi me'a tatau, 'i he 'aho ki he 'aho, 'i he ngaahi feitu'u angamaheni: ko e hikisia, ko e founga fielahī, mo e ngutu fielahī. 'Oku 'ikai ha me'a fakamamahi ki he 'eve'eva. Ko e hala ia kuo tauhi ma'u.)

E. Siope 28:28 Pea na'e pehē 'e ia ki he tangata, 'Vakai, ko e manavahē kia Sihova, ko e poto ia; pea ko e afe mei he kovi ko e 'ilo ia.” **[H998 binah ■] [H7451 ra ■] [H5493 sur ■]**

KO E MANAVAHĒ KIA SIHOVA = KO E POTO + KE MAVAHĒ MEI HE KOVI = KO E 'ILO'LO.

F. 'Isaia 1:16 “Fufulu 'akimoutolu, 'o ngaohi ke mou ma'a; hiki ke mama'o meiate au 'ae kovi 'o ho'omou faianga; tuku 'ae fai kovi; **[H3190 yatab ■] [H3925 lamad ■] [H2308 chadal ■] [H7451 ra ■]** (17) 'Ako ke mou fai lelei: kumi ki he angatonu, tokoni 'akinautolu kuo fakamālohia, fakamaau ki he tamai mate, langomaki'i 'ae fefine kuo mate hono husepāniti.”

FUFULU KOE, FAKAMA'A KOE → TUKU 'A HONO FAI 'O E KOVI + AKO KE FAI 'A E LELEI.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — fakatokanga'i e fokotu'utu'u: fanofano mu'a, hili ia ke tuku, pea hoko ki hono ako. 'Oku 'ikai ko e 'eve'eva ha ta'ofi pē 'o e kovi; ko e ako ia 'o ha kupu fo'ou 'o e ngaahi tō'onga lelei — ko e fakamaau ki he taha fakamālohia, mo e tokanga'i 'o e tamai mate mo e uitou. 'Oku 'i ai 'ae nima mo e va'e 'oe 'eve'eva, 'o 'ikai ko e konisēnisi ma'a pē.)

G. Lea Fakatātā 17:13 Ko ia 'oku ne totongi 'aki 'ae kovi ki he lelei, 'e 'ikai mavahe 'ae kovi mei hono fale. **[H2896 towb ■] [H7451 ra ■]**

KO IA 'OKU NE TOTONGI 'AKI 'AE KOVI KI HE LELEI → 'E 'IKAI MAVAHĒ 'AE KOVI MEI HONO FALE.

H. 1 Tesalonaika 5:21 ‘Ahi‘ahi‘i ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē puke ke ma‘u ‘aia ‘oku lelei.

[G4190 poneros ■] [G1491 eidos ■] [G567 apecho ■] [G2570 kalos ■] [G2722 katecho ■]

[G1381 dokimazo ■] (22) Ta‘ofi ‘akimoutolu mei he matamata kovi kotoa pē.

AHI‘AHI‘I ‘AE ME‘A KOTOA PĒ → PUKE MĀ‘U KI HE ME‘A ‘OKU LELEI + FAKAMAMAHI‘I KOE MEI HE FA‘AHINGA KOVI KOTOA PĒ.

(Ko e ngaahi fakakaukau tonu ‘oku ou ma‘u — ko e "prove" ko e dokimazo (G1381, ke ‘ahi‘ahi‘i), ke ‘ahi‘ahi‘i ha me‘a ‘o hangē ko hono ‘ahi‘ahi‘i ‘o e ukamea ‘i he afi. Ko e ‘eve‘eva ‘i he lelei‘ā ko ha ‘ahi‘ahi ia ‘i he ‘aho kotoa, kae ‘ikai ko ha fili pē ‘e taha: ‘ahi‘ahi‘i ia, pea kuku ma‘u, pea ke faka-mama‘o ‘i he me‘a ‘oku hā mai pē ko e kovi.)

I. Mātiu 5:16 Tuku ke ulo pehē ho‘omou maama ‘i he ‘ao ‘oe kakai, ko‘uhi ke nau mamata ki ho‘omou ngaahi ngāue lelei, pea fakamālō‘ia ‘a ho‘omou Tamai ‘aia ‘oku ‘i he langi. [G2041 ergon ■]

[G2570 kalos ■]

TUKU KE ULO PEHĒ HO‘OMOU MAAMA → NAU SIO KI HO‘OMOU NGAHI NGĀUE LELEI + FAKALĀNGILANGI‘I HO‘OMOU TAMAI.

J. Kaletia 6:9 Pea ke ‘oua na‘a tau fiu ‘i he fai lelei: he te tau utu ‘i hono fa‘ahita‘u totonu, ‘o kapau ‘e ‘ikai te tau vaivai. [G18 agathos ■] [G2570 kalos ■] (10) Ko ia, pea ‘i he‘etau ma‘u ha faingamālie, ke tau fai lelei ki he kakai kotoa pē, kae ‘āsili pe kiate kinautolu ‘oku ‘i he fale ‘oe tui.

‘OUA NA‘A TAU FIU ‘I HE FAI LELEI → ‘I HE TAIMI ‘OKU TAU MA‘U AI HA FAINGAMĀLIE, TAU FAI LELEI KI HE KAKAI KOTOA PĒ.

K. Loma 2:7 Ko e mo‘ui ta‘engata kiate kinautolu ‘oku kumi ki he ongoongolelei, mo e hakeaki‘i, mo e mo‘ui ta‘emate, ‘i he fakakukafi ma‘uaipē ‘i he fai lelei: [G18 agathos ■] [G2556 kakos ■]

[G18 agathos ■] (8) Ka ko e mamahi mo e houhau kiate kinautolu ‘oku angatu‘u, pea ‘ikai talangofua ki he mo‘oni, kae talangofua ki he ta‘emā‘oni‘oni (9) Ko e tautea mo e feinga ki he laumālie ‘oe tangata kotoa pē ‘oku fai kovi, ‘o mu‘omu‘a ki he Siu, pea ki he Senitaile foki; (10) Ka ko e ongoongolelei, mo e hakeaki‘i, mo e fiemālie, ki he tangata kotoa pē ‘oku fai lelei, ‘o mu‘omu‘a ki he Siu, pea ki he Senitaile foki:

KO E FAIVELENGA ‘I HE NGĀUE LELEI → KO E NĀUNAU, MO E ONGOONGOLELEI, MO E MELINO, KI HE TANGATA KOTOA PĒ ‘OKU NE FAI LELEI.

L. Mātiu 19:17 Pea pehēange ‘e ia kiate ia, “Ko e hā ‘oku ke ui ai au ko e lelei? Ko e tokotaha pe ‘oku lelei ‘aia ko e ‘Otua: ka ko ho loto ke ke hū ki he mo‘ui pea ke fai ki he ngaahi fekau.” [G18 agathos ■]

‘OKU ‘IKAI HA TAHA ‘OKU LELEI KA KO E TAHA PĒ = KO E ‘OTUA.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo‘ituitui — ko e ‘eve‘eva ‘i he lelei ‘oku ‘ikai ke liliu ia ko e fakakaukau kuo hoko ha tokotaha ko hono tupu‘anga. ‘Oku ‘ikai ha lelei ka ko e taha pē, ko e ‘Otua ia ‘irongoa. Ko ia ‘oku ‘eve‘eva ai ha tokotaha, na‘e foaki ia ‘e ha Tokotaha ‘e taha ki mu‘a.)

M. Luke 6:45 ‘Oku ‘omi ‘e he tangata angalelei ‘aia ‘oku lelei mei he koloa lelei ‘i hono loto; pea ‘oku ‘omi ‘e he tangata angakovi ‘aia ‘oku kovi mei he koloa kovi ‘i hono loto: he ‘oku lea ‘a hono ngutu mei he me‘a lahi ‘oe loto. [G4190 poneros ■] [G2344 thesauros ■] [G18 agathos ■]

MEI HE KOLOA LELEI ‘O HONO LOTO → ‘A IA ‘OKU LELEI + ‘OKU LEA ‘A HONO NGUTU ‘I HE LAHI ‘O E LOTO.

N. Loma 7:19 He ko e lelei ‘oku ou loto ki ai, ‘oku ‘ikai te u fai: ka ko e kovi ‘oku ‘ikai te u loto ki ai, ko ia ia ‘oku ou fai. [G2556 kakos ■] [G2570 kalos ■] [G2556 kakos ■] [G18 agathos ■] (20) Pea ko eni, kapau ‘oku ou fai ‘aia ‘oku ‘ikai te u loto ki ai, pea ‘oku ‘ikai ko au pē ‘oku kei fai ia, ka ko e angahala ‘oku ne nofo‘ia au. (21) Ko ia ‘oku ou ‘ilo‘i ha fono ‘iate au, ko‘uhi ‘o kau ka fie fai lelei, ‘oku ofi kiate au ‘ae kovi.

KO E LELEI ‘OKU OU LOTO KI AI, ‘OKU ‘IKAI TE U FAI + KA ‘I HE‘E KU LOTO KE FAI ‘A E LELEI, ‘OKU ‘I AI ‘A E KOVI ‘IATE AU.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo‘ituitui — ‘oku ‘ikai ke lelei ma‘u pē ‘a e ‘eve‘eva, neongo ki ha taha ‘oku loto mo‘oni ke fai lelei. ‘Oku fakahaa‘i ‘e Paula ‘a e feinga tatau ni ‘iate ia tonu. ‘Oku ‘ikai fakafisi ‘e he ‘eve‘eva ‘a e faingata‘a ko ia; ‘oku ne kei fili ma‘u pē ‘a e lelei neongo ia.)

O. Lea Fakatātā 1:33 Ka ko ia kotoa pē ‘oku fanongo kiate au ‘e nofo fiemālie pe ia, pea ‘e ‘ata‘atā ia mei he manavahē ki he kovi.” [H7451 ra ■] [H8085 shama ■]

KO IA ‘OKU NE FANONGO = NOFO MĀLŪ + FIEMĀLIE MEI HE MANAVAHĒ KI HE KOVI.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — ko e tala'ofa eni kuo tuku mai ki ha taha pē 'oku hoko atu 'ene 'a'eva 'i he hala ni: ko e mo'ui nofo ma'u, malu, mo mālōlō mei he manavahē tefito na'e mu'a fuofua hū ki loto 'i he loto 'o e tangata 'i he ngoue.)

III. LELE 'I HE FEINGA — TUKU IA HANGĒ HA SOULJA 'I HE KAU TAU 'A E 'OTUA

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — pea ko eni kuo hoko 'ae 'eve'eva ko ha tau, pea ko e kovi 'oku 'ikai ko ha fili pē ia 'oku 'i loto 'i ha loto 'e taha; 'oku ai hono loto mo hono hinga 'oku fai ki ai 'ae tau — ko e tokotaha angakovi. 'Oku 'ikai tau 'i 'e ha tangata tau ha fakakaukau; 'oku ne tau 'i ha fili mo'oni. 'Atu koe kotoa kia Sihova, pea tuku ke hoko 'ae lelei ko e mahafu tau.)

A. Loma 6:13 Pea 'oua na'a mou 'atu homou ngaahi kupu'i sino ko e me'a ngāue'aki 'i he ta'emā'oni'oni ki he angahala: kae 'atu 'akimoutolu ki he 'Otua, 'o taau mo kinautolu kuo hao mei he mate, pea mo homou ngaahi kupu'i sino ko e me'a ngāue'aki 'i he mā'oni'oni ki he 'Otua. **[G3936 paristemi ■]**

KAE 'ATU 'AKIMOUTOLU KI HE 'OTUA + PEA MO HOMOU NGAHI KUPU'I SINO KO E ME'A NGĀUE'AKI 'I HE MĀ'ONI'ONI KI HE 'OTUA.

B. Mātiu 6:13 Pea 'oua na'a tuku 'akimautolu ki he 'ahi'ahi, kae fakamo'ui 'akimautolu mei he kovi: He 'oku 'o'ou 'ae pule, mo e mālohi, mo e nāunau, 'o ta'engata. 'Emeni. **[G4190 poneros ■]**

[G4506 rhuomai ■]

PEA 'OUA NA'A TUKU 'AKIMAUTOLU KI HE 'AHI'AHU → KAE FAKAMO'UI 'AKIMAUTOLU MEI HE KOVI.

C. Sione 17:15 'Oku 'ikai te u lotu ke ke 'ave 'akinautolu mei he māmani, ka koe'uhi ke ke fakamo'ui 'akinautolu mei he kovi. **[G4190 poneros ■]**

KO E 'IKAI KE 'OMI KIMAUTOLU KE 'ALU MEI MĀMANI → KE FAKAMO'UI KIMAUTOLU MEI HE KOVI.

D. 1 Sione 5:19 'Oku tau 'ilo 'oku 'ae 'Otua 'akitautilu, ka 'oku tokoto 'a māmani kotoa pē 'i he tokotaha kovi. **[G4190 poneros ■]**

KO KITAUTOLU 'OKU 'O HE 'OTUA + KO MĀMANI KOTOA 'OKU TOKATO 'I HE FAI KOVI.

E. Mātiu 13:19 'Oka fanongo 'e ha taha ki he folofola 'oe pule'anga, ka 'oku 'ikai tokanga ki ai, 'oku ha'u 'ae tokotaha angakovi, 'o fa'ao 'aia na'e tūtūu'i ki hono loto. Ko eni ia na'a ne ma'u 'ae tenga 'i he ve'e hala. **[G4190 poneros ■] [G2570 kalos ■] [G4190 poneros ■]** (20) Ka ko ia na'a ne ma'u 'ae tenga 'i he potu maka, ko ia 'oku ne fanongo ki he folofola, pea ma'u fiefia leva ia; (21) Ka 'oku 'ikai aka ia 'iate ia, pea 'oku tolonga si'i pe ia: he 'oka hoko 'ae mamahi pe 'ae fakatanga koe'uhi ko e folofola, 'oku hinga leva ia. (22) Pea ko ia foki na'a ne ma'u 'ae tenga 'i he 'akau talatala, ko ia ia 'oku ne fanongo ki he folofola; ka ko e tokanga ki māmani, mo e fakaheke 'e he koloa, 'oku ne fakakāsia'i 'ae folofola, pea ta'efua ai ia. (23) Ka ko ia na'a ne ma'u 'ae tenga 'i he kelekele lelei, ko ia ia 'oku ne fanongo ki he folofola, pea tokanga'i; pea tupu ai hono fua, 'o taki teau 'i he ni'ihī, pea onongofulu 'i he ni'ihī, mo tolungofulu 'i he ni'ihī.” (24) ¶ Pea fakahā atu 'e ia kiate kinautolu 'ae fakatātā 'e taha, 'o pehē, “Oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e tangata na'a ne tūtūu'i 'ae tenga lelei ki he'ene ngoue: (25) Pea lolotonga 'ae mohe 'ae kakai, na'e ha'u hono fili 'o ne tūtūu'i 'ae tenga kovi 'i he uite, kae 'alu ia. (26) Pea kuo tupu hake hono muka, pea kamata fua, pea toki hā ai foki 'ae 'akau kovi. (27) Pea ha'u 'ae kau tamaio'eiki 'ae 'eiki, 'onau pehē kiate ia, “Eiki, 'ikai na'a ke tūtūu'i 'ae tenga lelei ki ho'o ngoue? Pea kuo tupu mei fē 'ae 'akau kovi?” (28) Pea pehēange 'e ia kiate kinautolu, 'Ko e fili kuo ne fai eni.' Pea pehē 'e he kau tamaio'eiki kiate ia, “E lelei kiate koe 'emau 'alu 'o ta'aki ia mei ai?” (29) Ka na'e pehēange 'e ia, “E 'ikai; telia 'i ho'omou ta'aki 'ae 'akau kovi, 'e mata'aki ai mo e uite foki. (30) Tuku ke na tupu fakataha 'o a'u ki he ututa'u: pea 'i he fai 'oe ututa'u te u tala ki he kau tu'usi, Mou tomu'a tākaki 'ae 'akau kovi, 'o no'o 'ū ke tutu ia: kae tākaki 'ae uite ki hoku feleoko.” (31) ¶ Pea fakahā atu 'e ia kiate kinautolu 'ae fakatātā 'e taha, 'o pehē, “Oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e fo'i tenga'i musita, 'aia na'e tō 'e ha tangata 'i he'ene ngoue. (32) 'Aia 'oku si'i hifo 'i he tenga'i 'akau kotoa pē: ka 'oka tupu ia, 'oku lahi taha pe 'i he fa'ahinga 'akau iiki, pea hoko ia ko e fu'u 'akau, ke tu'u 'ae fanga manu 'oe 'atā 'i hono ngaahi va'a.” (33) ¶ Pea lea 'aki 'e ia kiate kinautolu 'ae fakatātā 'e taha; “Oku tatau 'ae pule'anga 'oe langi mo e me'a fakatupu, na'e to'o 'e ha fefine, 'o 'ai ki he fua mahoa'a 'e tolu, ke 'oua ke fakatupu kotoa pē ia.” (34) Na'e lea 'aki 'e Sisu 'ae ngaahi me'a ni kotoa pē ki he kakai 'i he fakatātā; pea na'e 'ikai lea ia kiate

kinautolu ka 'i he fakatātā pe: (35) Koe'uhi ke fakamo'oni 'aia na'e lea 'aki 'e he palōfita, 'o pehē, "Te u fa'ai hoku ngutu 'i he ngaahi fakatātā; te u fakahā atu 'ae ngaahi me'a na'e fufū talu mei he tupu 'o māmani." (36) Pea toki fekau 'e Sisu ke 'alu 'ae kakai, pea hū ia ki he fale: pea ha'u kiate ia 'ene kau ākonga, 'onau pehē, "Fakamatala kiate kinautolu 'ae fakatātā 'oe tenga kovi 'i he ngoue." (37) Pea lea ia, 'o pehēange kiate kinautolu, "Ko ia na'a ne tūtūu'i 'ae tenga lelei, ko e Foha ia 'oe tangata; (38) Ko e ngoue, ko māmani ia; ko e tenga lelei, ko e fānau ia 'oe pule'anga; ka ko e tenga kovi, ko e fānau ia 'ae tokotaha angakovi;

PEA TOKI HA'U 'A E TOKOTAHA KOVI → KO E TENGA LELEI = KO E FĀNAU 'O E PULE'ANGA + KO E TĀRE = KO E FĀNAU 'A E TOKOTAHA KOVI.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — ko e fili 'i he ta'u ni 'oku ai hono hingoā mo ha founa: ko e tokotaha kovi, poneros (G4190, kovi, 'oku ai hano loto 'i ai). 'Oku 'ikai ngata pe 'i he'ene 'ahi'ahi'i; 'oku ne to'o fakafisi, pea ne tō foki 'ae ngaahi ivi loi 'i he ngoue tatau 'oku tupu ai 'ae tenga lelei. Ko hono fai 'o e lele ni 'oku 'uhinga ke ke tokanga ma'u pe ki he me'a 'oku lahi hake 'i ho loto pē 'o'ou.)

F. Mātiu 6:22 Ko e maama 'oe sino ko e mata: ko ia kapau 'oku lelei ho mata, 'e fonu ho sino kotoa 'i he maama. **[G4190 poneros ■] [G573 haplous ■]** (23) Pea kapau 'oku kovi ho mata, 'e fakapo'uli ho sino kotoa: ko ia kapau kuo fakapo'uli 'ae maama 'oku 'iate koe, 'e fēfē hono lahi 'oe fakapo'uli ko ia!

KO HO MATA HA'OHA'OA → KO HO SINO KOTOA 'OKU FONU 'I HE MAAMA + KO HO MATA KOVI → 'OKU FONU 'I HE FAKAPO'ULI.

G. Mātiu 12:35 'Oku 'omi 'e he tangata angalelei 'ae ngaahi me'a lelei mei he koloa lelei 'oe loto: pea 'oku 'omi 'e he tangata angakovi 'ae ngaahi me'a kovi mei he koloa kovi 'oe loto. **[G4190 poneros ■] [G2344 thesauros ■] [G18 agathos ■]**

KO HA TANGATA LELEI MEI HE KOLOA LELEI → NGAHI MEA LELEI + KO HA TANGATA KOVI MEI HE KOLOA KOVI → NGAHI MEA KOVI.

H. 'Efesō 6:16 Ai kitu'a 'i he me'a kotoa pē 'ae pā 'oe tui, 'aia te mou fa'a tāmāte 'aki 'ae ngaahi ngahau vela kotoa pē 'oe tokotaha kovi. **[G4190 poneros ■]**

'A E SIVI 'O E TUI → FAKA'OSI 'A E NGAHI TAO VELA KOTOA PE 'A E TOKOTAHA ANGAHALA.

I. 1 Sione 2:14 Kuo u tohi kiate kimoutolu, 'ae ngaahi tamai, koe'uhi kuo mou 'ilo'i ia 'oku mei he kamata'anga. Kuo u tohi kiate kimoutolu, 'ae kau talavou, koe'uhi 'oku mou mālohi, pea 'oku nofo'ia 'akimoutolu 'e he folofola 'ae 'Otua, pea kuo mou iku'i 'ae tokotaha angakovi. **[G4190 poneros ■] [G3528 nikao ■]**

KOE'UHI 'OKU MOU MĀLOHI + PEA 'OKU NOFO'IA 'AKIMOUTOLU 'E HE FOLOFOLA 'AE 'OTUA → PEA KUO MOU IKU'I 'AE TOKOTAHA ANGAKOVI.

(Ko eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — ko e sīla'itiō mo e folofola 'oku fai e ngāue tatau 'i he tafa'aki 'e ua: ko e sīla'itiō 'oku ta'ofi 'aia 'oku lī atu kiate koe, pea ko e folofola 'oku nofo'ia koe ko ia ia 'oku ne ngaohi ha tokotaha ke mālohi fe'unga ke ne puke 'ae sīla'itiō ko ia 'i he 'uluaki. 'Oku 'ikai fakafiemālie ha taha 'iate kinaua 'i he tau ni.)

J. Kau 'Aposetolo 10:38 Koe'uhi ko e fakanofa 'e he 'Otua 'a Sisu 'o Nāsaleti 'aki 'ae Laumālie Mā'oni'oni mo e mālohi: 'aia na'e fa'a fe'alu'aki 'o fai lelei, mo ne fakamo'ui 'akinautolu kotoa pē na'e fakamālohi'i 'e he tēvolo; he na'e 'iate ia 'ae 'Otua. **[G3586 xylon ■] [G1228 diabolos ■] [G2616 katadynasteuo ■] [G2390 iaomai ■] [G2109 euergeteo ■]** (39) Pea ko e kau fakamo'oni 'akinautolu 'oe me'a kotoa pē na'a ne fai 'i he fonua 'oe kakai Siu, pea 'i Selūsalema; ko ia ia foki na'a nau tāmāte'i 'i he tautau 'i he 'akau: **'AIA NA'E FA'A FE'ALU'AKI 'O FAI LELEI, MO NE FAKAMO'UI 'AKINAUTOLU KOTOA PĒ NA'E FAKAMĀLOHI'I 'E HE TĒVOLO → KO IA IA FOKI NA'A NAU TĀMATE'I 'I HE TAUTAU 'I HE 'AKAU.**

K. Luke 23:41 Pea 'oku totonu kiate kitaua, he ko e totongi totonu 'o 'eta ngāue: ka na'e 'ikai ha kovi 'e fai 'e he tangata ni." **[G824 atapos ■]**

PEA 'OKU TOTONU KIATE KITAU + KA NA'E 'IKAI HA KOVI 'E FAI 'E HE TANGATA NI.

L. 1 Pita 2:23 'Aia na'e 'ikai ke toe manuki 'i hono manukia ia; 'i he'ene mamahi, na'e 'ikai te ne fakamana; ka na'a ne tuku ia kiate ia 'oku fakamaau mā'oni'oni:

'AIA NA'E 'IKAI KE TOE MANUKI 'I HONO MANUKIA IA → KA NA'A NE TUKU IA KIATE IA 'OKU FAKAMA'U MĀ'ONI'ONI.

(Hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — ko eni 'a e anga 'o hono lele 'o e fu'u fakatanga 'i he taimi 'oku hoko ai 'a e fu'u fakatanga ko ha me'a fakafo'ituitui: 'oku 'ikai ko ha longo pē koe'uhi ko e vaivai, ka ko ha tuku loto-mo'oni 'o e kotoa 'o e me'a ki he tokotaha 'oku fakamaau totonu. Ko e sōlia ia, 'oku 'ikai ko ha fakavaivai.)

M. Mātiu 5:44 Ka 'oku ou tala atu kiate kimoutolu, 'Ofa ki homou ngaahi fili, tāpuaki'i 'akinautolu 'oku kape'i 'akimoutolu, fai lelei kiate kinautolu 'oku fehi'a kiate kimoutolu, pea hūfia 'akinautolu 'oku fai kovi mo fakatanga kiate kimoutolu; **[G18 agathos ■] [G4190 poneros ■] [G2570 kalos ■]** (45) koe'uhi ke mou taau mo e fānau 'a ho'omou Tamai 'aia 'oku 'i he langi: he 'oku ne pule ke hopo 'ene la'ā ki he angakovi mo e angalelei, pea 'oku ne tuku 'ae 'uha ki he angatonu mo e ta'eangatonu.

'OFA'I HO'O NGA'HI FILI + FAI LELEI Kiate KINAUTOLU 'OKU FEHI'A Kiate KOE → 'OKU NE FEKAU 'ENE LA'AA KE HOPO KI HE KAKAI KOVI MO E KAKAI LELEI.

N. 1 Pita 3:9 'O 'ikai totongi 'ae kovi 'aki 'ae kovi, pe ko e lea kovi 'aki 'ae lea kovi: kae kehe ke tāpuaki; he 'oku mou 'ilo kuo ui 'akimoutolu ki ai, koe'uhi ke mou ma'u 'ae tāpuaki. **[G2556 kakos ■] [G18 agathos ■] [G2556 kakos ■]** (10) He ko ia, "'Oku loto ke 'ofa ki he mo'ui, pea ke mamata ki he ngaahi 'aho lelei, ke ta'ofi 'e ia hono 'elelo mei he kovi, mo hono lounгутu ke 'oua na'a lea 'aki 'ae kākā: **'OUA TE KE TOTONGI KOVI 'AKI 'A E KOVI → KA KE TĀPUAKI → 'OFA KI HE MO'UI PEA VAKAI KI HA 'AHO LELEI.**

O. Senesi 50:20 Ka ko kimoutolu, na'a mou mahalo kovi kiate au, ka na'e pule'i ia 'e he 'Otua ke lelei, koe'uhi ke fakahoko 'aia 'oku fai he 'aho ni, ke fakahaofi 'ae mo'ui 'ae kakai tokolahi. **[H2896 towb ■] [H2803 chashab ■] [H7451 ra ■] [H2803 chashab ■]**

NA'A MOU FAKAKAUKAU KOVI Kiate AU + NA'E FAKAKAUKAU 'E HE 'OTUA KI HA LELEI → KE FAKAMO'UI 'AE KAKAI TOKOLAH.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — ko e chashab (H2803, ke fakakaukau, ke fokotu'u) ko e lea tatau pē 'oku hā 'i he ongo tafa'aki 'o e veesi ni: ko ia na'a nau fokotu'utu'u, na'e fokotu'utu'u ia 'e he 'Otua. Ko hono lelei'i 'o e teu lele ni 'oku 'ikai 'uhinga ki ai 'e 'ikai ke lī mai ha kovi kiate koe. 'Oku 'uhinga ia ko hono falala ki he 'Otua tatau pē na'a ne tuku ke fai 'e he fanga tokoua 'o Siosefa 'enau anga, ke ne liliu ai 'a e kovi ko ia ke fakamo'ui ai 'a e tokolahi.)

P. Loma 8:28 Pea 'oku tau 'ilo 'oku fengāue'aki fakataha 'ae ngaahi me'a kotoa pē ke lelei ai 'akinautolu 'oku 'ofa ki he 'Otua, 'akinautolu kuo ui 'o tatau mo 'ene tu'utu'uni. **[G18 agathos ■]**
'OKU NGAUE FAKATAHA 'A E ME'A KOTOA PE KE LELEI KIA KINAUTOLU 'OKU NAU 'OFA KI HE 'OTUA.

Q. Loma 12:21 'Oua na'a ikuna koe 'e he kovi, kae ikuna 'ae kovi 'aki 'ae lelei. **[G18 agathos ■] [G3528 nikao ■] [G2556 kakos ■] [G3528 nikao ■]**
'OUA NA'A IKUNA KOE 'E HE KOVI → KAE IKUNA 'AE KOVI 'AKI 'AE LELEI.

(Ko e ngaahi fakakaukau 'oku ou ma'u — ko e fekau pē ko eni 'oku fakamātotolo'i 'aki 'a e loto lele kotoa: 'oku 'ikai ko hono kātaki'i pē 'o e kovi, ka ko hono ikuna'i ia, pea ko e mahafu kuo fakahingoa'i ko e lelei. Ko e nikao (G3528, ikuna) ko ha lea ia 'a e tokotaha tau — ke ikuna'i, ke ma'u 'a e mala. 'Oku 'ikai ke tu'oni pē 'a e lelei 'i he tau ni. 'Oku ne 'ohofi.)

IV. KO E LAINI FAKA'OSI — LELEI MO KOVI, PEA MO E FOLOFOLA, 'OKU TOLONGA 'O TA'ENGATA

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — 'oku fa'a ngata 'a e fakatanga kotoa pē, pea 'oku 'ikai ke ngata 'a e taha ko 'eni 'i ha faitoka, pe 'i ha fakamaau pē taha. 'Oku ngata ia 'i ha 'akau, 'oku tu'u 'o mata'ā, mo ha tala'ofa 'oku 'ikai mole. Ko ia 'oku ne ikuna 'oku ne kai mei ai.)

A. 1 Sione 3:8 Ko ia 'oku ne fai angahala, 'oku 'oe tēvolo ia; he na'e angahala 'ae tēvolo talu mei he kamata'anga. Ka ko e me'a eni na'e fakahā ai 'ae 'Alo 'oe 'Otua, koe'uhi ke ne faka'auha 'ae ngaahi ngāue 'ae tēvolo. **[G1228 diabolos ■] [G3089 luo ■]**
NA'E FAKAHĀ 'AE 'ALO 'OE 'OTUA → KE NE FAKA'AUHA 'AE NGA'HI NGĀUE 'AE TĒVOLO.

B. 2 Timote 3:12 'Io, pea ko kinautolu kotoa pē 'oku loto ke mo'ui angafaka'otua kia Kalaisi Sisu, te nau 'ilo 'ae fakatanga.
'IO, PEA KO KINAUTOLU KOTOA PĒ 'OKU LOTO KE MO'UI ANGAFAKA'OTUA KIA KALAI SI SISU → TE NAU 'ILO 'AE FAKATANGA.

(Ko e ngaahi fakakaukau totonu 'oku ou ma'u — 'oku 'ikai fakangaliloa 'e he laine fa'ufa'u 'o pehē na'e faingofua e fakatanga. Ko hono fai e lelei 'i ha māmani 'oku kei mafai ke fai kovi 'oku fakatupu ai ha totongi mo'oni. 'Oku tu'u ai e veesi ko 'eni koe'uhi ke 'oua 'e lau 'a e ngata'anga 'o hangē na'e 'ikai ma'u ha totongi e taua.)

C. 1 Pita 2:24 ‘Aia na’a ne fua tokotaha pe ‘i hono sino ‘o’ona ‘etau ngaahi hia ki he ‘akau, koe’uhi ‘i he ‘etau tau’atāina mei he angahala, ke tau mo’ui ki he mā’oni’oni: pea ko e me’a ‘i hono ngaahi ta kuo ko mou mo’ui. **[G3586 xylon ■] [G399 anaphero ■]**

NA’A NE FUA TOKOTAHA PE ‘I HONO SINO ‘O’ONA ‘ETAU NGAHI HIA KI HE ‘AKAU → MATE KI HE ANGAHALA, MO’UI KI HE MĀ’ONI’ONI.

D. Fakahā 2:10 ‘Oua na’a ke manavahē ki ha me’a ‘i he ngaahi me’a ko ia te ke mamahi ai: vakai, ‘e lī ‘e he tēvolo ‘a homou ni’ihi ki he fale fakapōpula, ko homou ‘ahi’ahi’i, pea te mou mo’ua ‘i he mamahi ‘i he ‘aho ‘e hongofulu—ka ke fai angatonu pe ‘o a’u ki he mate, pea te u foaki kiate koe ‘ae pale ‘oe mo’ui. **[G4735 stephanos ■]**

KE KE FAKAMĀONI’I ‘O A’U KI HE MATE → TE U ‘OATU KIATE KOE HA KALAUNI ‘O E MO’UI.

E. Saame 119:160 ‘Oku mo’oni ho’o folofola mei hono kamata’anga: pea ‘oku tolonga ‘o ta’engata ho’o ngaahi fakamaau mā’oni’oni kotoa pē. **[H5975 amad ■]**

‘OKU MO’ONI HO’O FOLOFOLA MEI HONO KAMATA’ANGA → PEA ‘OKU TOLONGA ‘O TA’ENGATA HO’O NGAHI FAKAMAAU MĀ’ONI’ONI KOTOA PĒ.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — na’e fakahingoa ‘ae lelei mo e kovi ‘i he kamata’anga tonu ‘o e tohi, pea ‘oku pehē ‘e he veesi ni ko e folofola na’e fakahingoa’aki kinautolu ‘oku mo’oni mei he kamata’anga, pea ‘oku ‘ikai ‘osi ‘a ‘ene ngaahi fakamaau. Ko ia na’e ui ‘e he ‘Otua ko e lelei ‘i he Senesi 1, ‘oku ne kei ui pē ia ko e lelei.)

F. Fakahā 2:7 “Ko ia ia ‘oku ai ‘ae telinga, ke fakafanongo ia ki he folofola ‘ae Laumālie ki he ngaahi siasi; Ko ia ia te ne ikuna, te u foaki ki ai ke kai mei he ‘akau ‘oe mo’ui, ‘aia ‘oku ‘i he lotolotonga ‘oe Palataisi ‘oe ‘Otua.” **[G3857 paradeisos ■] [G2222 zoe ■] [G3586 xylon ■] [G5315 phago ■] [G3528 nikao ■]**

KIA IA ‘OKU IKUNA’ → KE NE KAI MEI HE ‘AKAU ‘O E MO’UI ‘OKU ‘I LOTO ‘I HE PALATAISI ‘O E ‘OTUA.

G. Fakahā 21:4 Pea ‘e holoholo ‘e he ‘Otua ‘ae lo’imata kotoa pē mei honau mata; pea ‘e ‘ikai kei ai ha mate, pe ha ongosia, pe ha tangi, pea ‘e ‘ikai kei ai ha mamahi: he kuo mole atu ‘ae ngaahi me’a mu’a.” **[G2288 thanatos ■]**

‘OKU ‘IKAI TE KE TOE MATE, PEA ‘IKAI HA MAMAHI → KUO ‘OSI HILI ‘A E NGAHI ME’A ‘I MU’A.

H. Fakahā 21:7 Ko ia ia ‘e ikuna, ‘e ma’u ‘e ia ‘ae ngaahi me’a kotoa pē; pea teu hoko ko hono ‘Otua, pea ‘e hoko ia ko hoku foha. **[G3528 nikao ■]**

KO IA ‘OKU IKUNA’I TE NE MA’U ‘AE NGAHI ME’A KOTOA PĒ + TE U HOKO KO HONO ‘OTUA.

I. Fakahā 22:1 Pea na’a ne fakahā kiate au ‘ae vaitafe ma’a ‘oe vai mo’ui, ‘āsinisini ‘o hangē ko e kalisitala, pea ‘oku ha’u mei he ‘afio’anga ‘oe ‘Otua mo e Lami. **[G2652 katanathema ■] [G1484 ethnos ■] [G2322 therapeia ■] [G3586 xylon ■] [G2222 zoe ■] [G4215 potamos ■]** (2) ‘I he loto hala lahi ‘o ia, pea ‘i hono kauvai fakatou’osi, na’e ‘i ai ‘ae ‘akau ‘oe mo’ui, na’e tupu ai ‘ae fua kehekehe ‘e hongofulu ma ua, pea fua ia ‘i he māhina kotoa pē: pea ko hono lou’akau, ko e me’a fakamo’ui ‘oe ngaahi pule’anga. (3) Pea ‘e ‘ikai kei ai ha mala’ia: he ko e ‘afio’anga ‘oe ‘Otua mo e Lami ‘e tu’u ‘i ai; pea ‘e tauhi ia ‘e he’ene kau tamaio’eiki:

KO HA VAITAFE MA’A ‘OE VAI MO’UI + ‘AE ‘AKAU ‘OE MO’UI, ‘AE NGAHI LAU ‘OE ‘AKAU KI HONO FAKAMO’UI ‘OE NGAHI PULE’ANGA → ‘E ‘IKAI TE U TOE FAI HA FAKAMALA’IA.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — ko e me’a na’e tāpuni ‘i he ‘akau ‘e taha ‘i he Senesi ‘oku toe fakaava ‘i he ‘akau ‘e taha ‘i heni, pea ko e faikehekehe ‘oku katoa ia: ‘oku ‘ikai kei ai ha mala’ia. Ko e laine faka’osi ‘o e akonaki kotoa ni ‘oku ‘ikai ko ha feitu’u ‘oku ngaahi pē ‘i ai ‘ae kovi ke puke. Ko ha feitu’u ia ‘oku ‘osi ai ‘ae kovi, ‘o a’u ki hono kotoa, ‘o ‘ikai kei toe.)

J. Fakahā 22:14 ‘Oku monū’ia ‘akinautolu ‘oku fai ‘ene ngaahi fekau, koe’uhi ke ngofua kiate kinautolu ‘ae ‘akau ‘oe mo’ui, pea nau hū ‘i he ngaahi matapā ki he kolo. **[G3586 xylon ■]**

MONŪ’IA ‘A KINAUTOLU ‘OKU FAI ‘ENE NGAHI FEKAU → TOTONU KE A’U KI HE ‘AKAU ‘O E MO’UI + HŪ ‘I HE NGAHI MATAPĀ KI LOTO KOLO.

K. Saame 23:6 Ko e mo’oni ‘e muimui ‘iate au ‘ae lelei mo e ‘alo’ofa ‘i he ‘aho kotoa pē ‘o ‘eku mo’ui: pea te u nofo ‘i he fale ‘o Sihova ‘o lauikuonga. **[H2896 towb ■]**

KO E ANGALELEI MO E 'ALO'OFA TE NAU MUIMUI KIATE AU → TE U NOFO 'I HE FALE 'O SIHOVA 'O LAUKUONGA.

L. Semisi 1:17 Ko e foaki lelei kotoa pē mo e foaki haohaoa kotoa pē 'oku mei 'olunga, pea 'oku 'alu hifo ia mei he Tamai 'oe ngaahi maama, 'aia 'oku 'ikai 'i ai ha fetu'oaki, pe ko e 'ata 'ae feliliu'aki.

[G18 agathos ■]

KO E FOAKI LELEI KOTOA PĒ MO E FOAKI HAOFOTUNGA KOTOA PĒ = MEI 'OLUNGA, MEI HE TAMAI 'O E MAAMA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — na'e kamata 'ae fononga kotoa 'i he lelei 'o'ona pē 'ae 'Otua — na'a ne mamata ko e lelei ia — pea 'oku faka'osi pē 'i he founa tatau: ko e foaki lelei kotoa pē 'oku hifo mei ai meiate ia, ko e Tamai 'oe ngaahi maama, 'oku 'ikai fetu'utaki. Ko e lelei na'e 'o'ona ia talu mei he kamata'anga, pea 'oku 'o'ona ia 'o ta'engata.)

NGUTU 'O E TOKOUA — FEHI'IA 'I HE KOVI, 'OFA 'I HE LELEI

Saame 97:10 'Akimoutolu 'oku 'ofa kia Sihova, mou fehi'a ki he kovi: 'oku fakamo'ui 'e ia 'ae laumālie 'o 'ene kakai mā'oni'oni; 'oku ne fakamo'ui 'akinautolu mei he nima 'oe kau angahala. **[H8104 shamar ■] [H7451 ra ■] [H8130 sane ■] [H157 ahab ■]**

'AKIMOUTOLU 'OKU 'OFA KIA SIHOVA, MOU FEHI'A KI HE KOVI → 'OKU FAKAMO'UI 'E IA 'AE LAUMĀLIE 'O 'ENE KAKAI MĀ'ONT'ONI.

Loma 12:9 Ke ta'emalualoi 'ae 'ofa. Fehi'a ki he me'a 'oku kovi; piki ma'u ki he me'a 'oku lelei.

[G18 agathos ■] [G2853 kollao ■] [G4190 poneros ■] [G655 apostygeo ■] [G505 anypokritos ■] [G26 agape ■]

FEHI'A KI HE ME'A 'OKU KOVI + PIKI MA'U KI HE ME'A 'OKU LELEI.

2 Kolinitō 13:1 Ko hono liunga tolu eni 'o 'eku 'alu atu kiate kimoutolu. “'I he ngutu 'oe fakamo'oni 'e toko ua pe toko tolu 'e fakamo'oni 'ae lea kotoa pē.” **[G3144 martus ■]**

'I HE NGUTU 'OE FAKAMO'ONI 'E TOKO UA PE TOKO TOLU 'E FAKAMO'ONI 'AE LEA KOTOA PĒ.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — ko ha saame mo ha episitolā, ko ha fuakava motu'a mo ha fuakava fo'ou, pea ko e le'o 'e taha 'i honau vaha'a: fehi'a ki he kovi, pea puke ma'u ki he lelei. 'I he lounгутu 'o e kau fakamo'oni 'e toko ua pe toko tolu, 'oku fokotu'u ma'u ai 'a e leá ni ta'e-ha-veiveiua.)

'AE MALU MO HONO FAKAHOKO

Shadow Teutalonome 21:22 ¶ “Pea kapau kuo fai angahala 'e ha tangata 'aia 'oku totonu ke mate ai ia, pea kuo tonu ke tāmata'i ia, pea 'oku ke tautau ia ki he 'akau: **[H7045 gelalah ■] [H6086 ets ■]** (23) 'E 'ikai tuku hono sino 'i he 'akau 'i he pō 'o 'aho, ka te ke tanu mo'oni ia 'i he 'aho ko ia: (he ko ia kuo tautau ko e mala'ia ia 'i he 'Otua;) koe'uhi ke 'oua na'a halaia ho fonua, 'aia 'oku foaki 'e Sihova ko ho 'Otua kiate koe ko ho tofi'a.

KO IA 'OKU TAUTAU KI HE 'AKAU = KUO MALA'IA 'IA 'E HE 'OTUA.

Fulfillment Kaletia 3:13 Na'e huhu'i 'akitautolu 'e Kalaisi mei he mala'ia 'oe fono, ko 'ene hoko ko e mala'ia koe'uhi ko kitautolu: he kuo tohi, “'Oku mala'ia kotoa pē 'oku tautau ki he 'akau.”

[G3586 xylon ■] [G2671 katara ■]

KUO HULUFI KITAUTOLU 'E KALASI → NA'E FAKAHOKO KO HA MALA'IA MA'ATAUTOLU → 'OKU MALA'IA 'A IA KOTOA PĒ 'OKU TAUTAU 'I HE 'AKAU.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — na'e fakahingoa 'e he lao 'a e 'akau ko ha feitu'u mala'ia. Na'e 'ikai ke fa'a afe'i 'e Kalaisi 'a e 'akau ko ia; na'e tautau ia ki ai, pea hoko ia ko e mala'ia tonu, koe'uhi ke lava 'o ngata 'i ai 'a e mala'ia ka 'oua na'a toe mafola atu ai. Ko e 'akau na'e 'uluaki 'uhinga pē ki he fakamaau kuo hoko, 'iate ia, ko e matapā ki he 'akau 'o e mo'ui.)

PĀ FAKA'OSI

1 Sione 2:17 Pea 'oku mole ange 'a māmani, pea mo e holi 'o ia: ka ko ia 'oku ne fai 'ae finangalo 'oe 'Otua, 'oku nofoma'u ia 'o ta'engata.

'OKU 'ALU 'A MĀMANI → KA 'OKU TU'U MA'U 'O LAUKUONGA 'A IA 'OKU FAI 'A E FINANGALO 'O E 'OTUA.

Loma 16:20 Pea ko e ‘Otua ‘oe melino ‘e vave ‘ene fakavolu ‘a Sētane ki homou lalo va‘e. Ko e ‘ofa ‘a hotau ‘Eiki ko Sisu Kalaisi ke ‘iate kimoutolu. ‘Emeni.

PEA KO E ‘OTUA ‘OE MELINO ‘E VAVE ‘ENE FAKAVOLU ‘A SĒTANE KI HOMOU LALO VA‘E → KO E ‘OFA ‘A HOTAU ‘EIKI KO SISU KALAISI KE ‘IATE KIMOUTOLU. ‘EMENI.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo‘ituitui — tănaki ‘ae fononga kotoa ki he laine ‘e taha. Na‘e kamata ia ‘i he mā‘ulalo: ko e lelei totonu ‘o e ‘Otua, na‘e lea ‘aki ‘i he tu‘unga ‘o e fakatupu ‘i he te‘eki ai ke ma‘u ‘e he kovi hano hinga, mo ha loto na‘e pau ke ako, mo kole, mo fili. Na‘e tupu ia ko ha ‘eve‘eva ‘i he ‘aho kotoa pē: mavahe mei he kovi, fai ‘ae lelei, pea kātaki ma‘u ai pē, ‘i he ngaahi feitu‘u masiva, ‘aho fakatautau ki he ‘aho. Na‘e hoko ia ko ha fakakaukau mo ha tau: ko ha fili kovi mo‘oni ke ta‘ofi, ko ha pā ke fokotu‘u hake, pea mo e fekau faingata‘a ange ke tali ‘ae kovi ‘aki ‘ae lelei kae ‘ikai ko e toe kovi. Pea ‘oku ngata ia ‘i he potu na‘e faifai atu ki ai ‘ae totolo kotoa pē mo e ‘eve‘eva kotoa pē mo e feinga kotoa pē — ‘i ha ‘akau, ‘oku tu‘u ‘o ava, ‘o ‘ikai kei ‘i ai ha mala‘ia, ki he tokotaha kotoa pē ‘oku ikuna. Ko māmani mo ‘ene kovi ‘oku nau ‘alu atu. Ko e me‘a kuo langa ‘i he fai ‘ae finangalo ‘o e ‘Otua ‘oku ‘ikai ke ‘alu fakataha mo ia.)

SIVI AKO

1. Senesi 1:31 — Pea na‘e ‘afio ‘e he ‘Otua ki he me‘a kotoa pē na‘a ne ngaohi, pea vakai, na‘e:

- a) lelei mo e kovi fakataha
- b) lelei ‘aupito
- c) ko e kovi pē ma‘u ai pē

2. Sāme 34:8 — Mou kamata ‘o vakai ‘oku lelei ‘a Sihova:

- a) alofa mo ‘ofa mamahi
- b) lelei
- c) fai malie

3. 1 Kings 3:9 — Ko ia ke ke tuku ki ho‘o tamaio‘eiki ha loto poto ke fakamaau‘i ‘a ho‘o kakai, koe‘uhi ke u fa‘a ‘ilo totonu ‘ae:

- a) ngaahi fakakaukau ‘oe loto
- b) lelei mo e kovi
- c) e tamai mate mo e uitou

4. Loma 12:21 — ‘Oua na‘a ikuna koe ‘e he kovi, kae:

- a) ‘oua ‘e totongi kovi ki he kovi
- b) ke ikuna ‘ae kovi ‘aki ‘ae lelei
- c) fehia‘i ‘a e me‘a ‘oku kovi

5. Genesis 50:20 — na‘a mou mahalo kovi kiate au, ka na‘e pule‘i ia ‘e he ‘Otua ke lelei, koe‘uhi ke fakahoko ‘aia ‘oku fai he ‘aho ni, ke:

- a) totongi kovi ki he kovi
- b) fakahaofi kinautolu mei he nima ‘oe angahala
- c) fakahaofi ‘ae mo‘ui ‘ae kakai tokolahi

6. 1 Sione 2:14 — Kuo u tohi kiate kimoutolu, ‘ae kau talavou, koe‘uhi ‘oku mou mālohi, pea ‘oku nofo‘ia ‘akimoutolu ‘e he folofola ‘ae ‘Otua, pea kuo mou:

- a) ko ia kuo ne ‘ilo‘i ia ‘oku mei he kamata‘anga
- a) iku‘i ‘ae tokotaha angakovi
- c) na‘e ma‘u ‘a e Laumālie Mā‘oni‘oni

7. Fakahā 21:7 — Ko ia ia ‘e ikuna, ‘e ma‘u ‘e ia ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē; pea teu hoko ko hono ‘Otua, pea:

- a) pea ‘e hoko ia ko hoku foha
- b) Te u holoholo ‘ae lo‘imata kotoa pē mei hono mata
- c) te ne pule ia ‘o ta‘engata pea ta‘engata

KI‘I KI‘I TOHI TALI: 1-b, 2-b, 3-b, 4-b, 5-c, 6-b, 7-a

'E LAHI HONO VAHEVAHE 'O E AKO KO 'ENI

KO E FOUNGA 'OKU FAKAHĀ AI 'E HE 'ATA 'A E MAAMA: KO E 'AKAU NA'E UI KO E MALA'TA 'I HE LAO (TEUTALONOME 21:22-23) KO E FA'AHINGA 'AKAU TOFU PE NA'E TAUTAU AI 'A KALAISI, 'O HOKO AI KO E MALA'TA KOE'UHI KO KITAUTOLU (KALĒTIA 3:13) — PEA 'OKU TU'U AVA 'A E 'AKAU 'OE MO'UI 'I HONO TAFa'AKI 'E TAHA (FAKAHĀ 22:2).

KO E FOUNGA HONO FAKAMATALA'I 'E HE FUAKAVA FO'OU: 'A IA NA'E FEKAU'I 'I HE 'AKAU 'ULUAKI 'AUPITO — KE KAI TA'OFI MAI HE FU'U 'AKAU KOTOA PĒ, TUKU KEHE PE TAHA — 'OKU HOKO, 'I HE 'AKAU FAKA'OSI, KO HA FAKAAFE TA'OE'OE: 'E 'OATU 'E AU KE NE KAI MEI HE 'AKAU 'O E MO'UI KI HE TOKOTAHA 'OKU IKUNA (SENESI 2:16-17 → FAKAHĀ 2:7).

KO E FOUNGA 'OKU MAHU'INGA AI 'AE NGA'HI LEA: 'OKU FAKAHINGOA 'E HE AGATHOS (G18, LELEI) MO E KALOS (G2570, LELEI) 'AE ME'A 'OKU LELEI 'I HONO TU'UNGA TONU MO E LELEI 'I HONO FAKAHĀ; 'OKU FAKAHINGOA 'E HE KAKOS (G2556, KOVI) MO E PONEROS (G4190, KOVI) 'AE ME'A 'OKU TA'E'AONGA MO IA 'OKU 'I AI HA LOTO KUO PIKITAI KE FAI KOVI — FAKA'ILONGA'I PE KO FĒ 'AE LEA 'OKU HĀ 'I HE VEESI TAKI TAHA, PEA KO E HĀ HONO 'UHINGA.

KO HONO NGĀUE 'AKI 'ENI KIATE KOE: 'AHI'AHĪ 'AE NGA'HI ME'A KOTOA PĒ, PEA PUKE MA'U 'AIA 'OKU LELEI (1 TESALONAIIKA 5:21). AFE MAI MEI HE KOVI, 'O FAI 'AE LELEI (SAAME 34:14). 'OKU AKO'I 'AE NGA'HI ONGO 'I HE NGĀUE, 'O 'IKAI 'I HE HOLI (HEPELU 5:14).

KO HONO 'UHINGA 'ENI KI HE TA'ENGATA: KO E ME'A NA'E MOLE 'I HA FU'U 'AKAU 'E TAHA 'OKU TOE FOAKI MAI 'I HA FU'U 'AKAU 'E TAHA — PEA KO IA 'OKU IKUNA, TE U FOAKI KIATE IA KE NE KAI MEI HE FU'U 'AKAU 'O E MO'UI (FAKAHĀ 2:7), PEA 'E 'IKAI TOE 'I AI HA FAKAMALA'IA (FAKAHĀ 22:3).

HALA KEHE: KO SIOSEFA KO E FAKATĀTĀ IA 'O E FOHA, KO E TOKOUA NA'E FAKATAU ATU 'I HE KOVI KAE FEKAU 'E HE 'OTUA KE FAKAHĀOFI 'AE MO'UI (SĒNESI 45:5-8; NGĀUE 7:9-10) — SIO FAKAMĀTOATO PE NA'E FĒFĒ HONO LILIU 'E HE 'OTUA 'AE KOVI NA'E FAKATAUMU'A KIATE IA KO E LELEI.

FAKAHĀ NGOFUA: KO E CHASHAB (H2803, KE FAKAKAUKAU, KE FOKOTU'UTU'U) KO E FO'I LEA TOFU PE 'OKU NGĀUE'AKI 'I HE POTU 'E UA 'O E SENESI 50:20 — KO IA NA'E FAKAKAUKAU'I 'E HE FANGA TOKOUA, KO IA PE NA'E FAKAKAUKAU'I 'E HE 'OTUA. [KO E NGA'HI VESI KUO FAKAHOKO FAKATAHA — 'OKU 'IKAI KE LEA'AKI 'E HA VESI TAHA PE 'A E ME'A NI] KO E KOVI TATAU NA'E FOKOTU'UTU'U 'E HA LOTO 'E TAHA NA'E IKUNA'I IA 'E HA LOTO 'OKU LAHI ANGE, KA NA'E 'IKAI KE F

KO E HĀ 'OKU FIEMĀ KE KE FAI KOE'UHI KE KE MO'UI?

Vakai ki 'eta ako Tohitapu — "Ko e hā 'Oku Totonu ke U Fai ke U Mo'ui ai"

SOURCES & CREDITS

Scripture: Revised West Version (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEPbible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEPbible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).